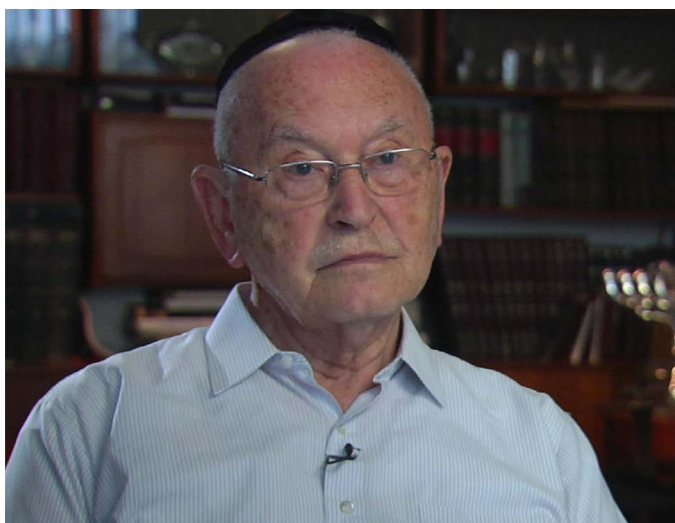

הסיפור
שליסיפור מעורך השראה
לשולחן השבת

הרבי והג'וינט

מר סטנלי אברמוביץ'

במשך שישים וחמש שנה עבדתי כנציג ארגון הג'וינט האמריקני - הארגון היהודי ההומניטרי הגדול בעולם. במסגרת תפקידי, נחשפתי מקרוב לעבודת תנועת חב"ד.

שיתוף הפעולה הראשון שלי עם חב"ד התרחש בשנת תשי"ב (1952), כאשר מוניתי כאחראי מטעם הג'וינט על תכניות החינוך שלו באירופה ובצפון אפריקה. התכנית החינוכית הרחבה ביותר התקיימה במרוקו, וכך יצא שלאורך תקופה של למעלה משלושים שנה, ביקרתי במרוקו לעתים קרובות, וכך נוצרה היכרותי עם חב"ד.

בשעתו, שליח הרבי במרוקו היה יהודי בשם הרב מיכאל ליפסקר, שהגיע לשם ופתח בעיר מקנס - במוסק - בית ספר לבנים. אחר כך הוא פתח בית ספר לבנות, ובהמשך גם ישיבה. הג'וינט סיפק את המימון לכך.

זמן לא רב אחריו, הגיע לשם הרב שלמה מטוסוב. תפקידו היה לפתח תכניות לימוד בקזבלנקה ובמקומות נוספים ברחבי מרוקו. גם כאן סיפק הג'וינט את המימון - או את רובו - עבור התכניות הללו.

הרב שלמה מטוסוב החל בהקמת בתי ספר בכפרים הרבים שבהם התגוררו יהודים, ואלה היו מפוזרים בכל רחבי המדינה. הוא הגיע עד לכפרים הנידחים ביותר, וסייע להם להקים בית ספר קטן, כדי שהילדים לא יסתובבו ברחובות, אלא ישהו במסגרת חינוכית ויהיו עסוקים בלימוד.

בתחום החינוך, פעלו במרוקו שני ארגונים נוספים. האחד היה הארגון הצרפתי היהודי, "כל ישראל חברים", או "אליאנס" (קיצור שמו בצרפתית). ארגון זה סיפק לימודי חול ברמה גבוהה. ארגון נוסף היה "אוצר התורה", שסיפק שילוב של לימודי חול לצד חינוך יהודי מקיף. ולבסוף היה את חב"ד, שהתמקדו במיוחד בהיבט של לימודי קודש. בכל כפר שבו היה רב ולא התקיימה תכנית חינוכית, סיפקו חב"ד ספרי לימוד ומשכורת לרב, ודאגו לכך שהוא ימלא את חובתו ויעסוק בהוראה.

כך פיתחה חב"ד רשת של בתי ספר בערים קזבלנקה, מקנס, פאס ועוד. הרב שלמה מטוסוב נסע בכל רחבי מרוקו כדי לתמוך בבתי הספר הללו, לספק להם את כל הנדרש

ולוודא שהילדים שעדיין לא השתתפו במסגרות אלו, יתחילו להגיע גם הם לבית הספר.

הילדים שחב"ד קיבלה למסגרות הלימוד היו מהכפרים העניים ביותר, מהגטאות. ילדים אלה החמיצו את שנות הלימוד הראשונות, וכך יצא שבגיל תשע, עשר או אחת עשרה, הם טרם למדו דבר. באוצר התורה קיבלו חלק מהם, אך חב"ד מעולם לא דחתה אף ילד. כל ילד שרצה ללמוד - התקבל. כמובן, בכל בית ספר גם הייתה תכנית הזנה שבמסגרתה קיבלו הילדים ארוחת צהריים, לעתים גם ארוחת בוקר, ולפעמים אפילו ארוחת ערב, והילדים מצאו בבית הספר את מה שלא היה בבתיהם.

אחד הדברים החשובים מאוד ששליחי חב"ד עשו במרוקו - הם מעולם לא שינו את המנהגים המקומיים. הם המשיכו את התפילה בנוסח המרוקאי, וגילו כבוד כלפי אורחות החיים של המקומיים. בעקבות כך, זכתה תנועת חב"ד לכבוד רב, ועבודתה להערכה רבה.

כל שליחי חב"ד שהגיעו למרוקו - הרב מיכאל ליפסקר, הרב שלמה מטוסוב, הרב סעדיה ליברוב, הרב יהודה לייב

«

שוחח בחמימות רבה עם אשתי. קשה לי להעלות על הדעת אדמו"ר אחר שבכלל היה משוחח עם אישה.

הוא שאל עלינו, על הילדים שלנו וכך הלאה. נראה היה שהוא מגלה בנו עניין אישי רב, והוא גם התייחס אלינו בצורה מאוד אנושית. הוא גרם לנו לחוש מאוד בנוח. זה לא היה מצב שבו הוא נמצא אי שם ברקיע השביעי, בעוד אנו נמצאים כאן למטה בעולם. הוא ירד אלינו לעולם, כביכול, כדי להיות עם האנשים שבאו לפגוש אותו. אני מאמין שזו הסיבה לכך שאנשים רבים כל כך המתינו תמיד מחוץ לדלת חדרו - כדי לקבל ממנו ברכה והשראה, ולהתרגש מהדאגה והאהבה הכנות שלו כלפי כל יהודי.

מר סטנלי אברמוביץ', אשר נפטר בשנת תשע"ג (2013) בגיל 93, עבד רוב ימיו בארגון הג'וינט האמריקני. הוא רואיין בביתו שברמת גן, בחודש אדר תש"ע (2010).

לזכות אבינו היקר הרב יעקב שי' מינסקי ולעילוי נשמת אמנו היקרה מרת שיינא באשע בתיה ע"ה הוקדש ע"י בנם ר' שניאור ויובד שיחיו מינסקי

השבוע לפני:

< תש"א (1941) — בשבת מברכים הראשונה לאחר בואו לארצות הברית - שבת מברכים חודש מנחם אב - ערך הרבי התוועדות חסידית ובה שוחח על המנהג שתיקן אדמו"ר הרי"צ כמה שנים קודם, לסיים בשבת מברכים את ספר תהלים כולו לפני התפילה, וכן להתוועד לאחר התפילה. על פי בקשת אדמו"ר הרי"צ, המשיך הרבי להתוועד בכל שבת מברכים, וכך נהג במשך חמישים שנה ברציפות.¹ כ"ד בתמוז

< תשל"ד (1974) — לאחר תפילת מנחה הודיע הרבי למזכירו הרב חדקוב, על התוועדות פתאומית שתיערך אחר תפילת ערבית. בהתוועדות, שב ועורר הרבי לפעול בחמשת מבצעי המצוות שאותם יזם באותה תקופה - תורה, תפילין, מזוזה, צדקה ו"בית מלא ספרים" - והסביר, שכוונת התוועדות חריגה זו, היא הצורך להגביר חיל בכל חמשת המבצעים, ושזה יזרז את ה"הפכו ימים אלו לששון ולשמחה". הרבי אף הורה לערוך מגבית במהלך ההתוועדות לטובת הרחבת פעילות המבצעים.² כ"ח בתמוז

1 תשורה משפחת נאגל, ד' תמוז תשס"ז
2 תורת מנחם עז, עמ' 64

רסקין והרב שלמה איידלמן - חשו שהם נמצאים שם כדי למלא משימה, שהם בשליחות הרבי.

בשנות תש"י (1950), איני זוכר את השנה המדויקת, זכיתי בעצמי לפגוש את הרבי. בשעתו הייתי נציג הג'וינט הראשון שנפגש עמו, ולא בדיוק ידעתי מיהו הרבי, כך שלא היו לי שום ציפיות. אך כאשר פגשתי אותו, התרשמתי עמוקות.

ראשית, הרבי ידע בדיוק מה עושה ארגון הג'וינט. הוא היה מעודכן וגילה בקיאות בנוגע לסיוע שהג'וינט מעניק לחב"ד, לא רק במרוקו אלא גם במקומות אחרים, במיוחד בברית המועצות לשעבר, שם פעל הג'וינט עוד מתקופת המהפכה הבולשביקית.

לרבי הייתה הערכה לעבודת הג'וינט, והוא הביע את ההערכה הזו. הוא הבהיר לי שדאגתו נתונה לכל יהודי בכל רחבי העולם, ושהוא דואג במיוחד לעתידם של היהודים במדינות המוסלמיות, שהזנחנו עוד קודם המלחמה. הג'וינט לא עשה דבר למענם; פעלנו רבות במזרח אירופה, אך לא בצפון אפריקה, שם היה קיים צורך של ממש.

לרבי היה רגש מיוחד כלפי היהודים הספרדים מצפון אפריקה. הוא סבר שהיהודים הללו הזנחנו לאורך שנים רבות, במיוחד בתקופה שבין שתי מלחמות העולם, ושאלו מחויבים לפעול למענם ככל שנוכל. הוא בעצמו רצה לפעול יותר למענם.

הדבר המעניין הוא, שהרבי לא בא אליי בדרישות או בקשות. הוא רק מנה את הדברים שלדעתו חשוב שיתבצעו. לא הייתה זו בקשה ישירה - שכן, אינני סבור שיש מי שמסוגל לסרב לבקשה ישירה המגיעה ממנו - לא זו הייתה דרך הפעולה של הרבי. הוא היה במדרגה אחרת. הוא פשוט פירט את מה שחשוב. המסר שהוא שידר באופן לא מילולי היה, "אני לא מתכוון לומר לך מה לעשות, אך אם אתה פיקח מספיק, אתה כבר תבין לבד. ואם לא, אז אין טעם לדבר".

מאותו ביקור ראשון, אני זוכר במיוחד דיון אחד שניהלנו. בשעתו, לחב"ד לא הייתה שום תכנית לימודי חול בבתי הספר שלהם, ואני חשתי שללא חינוך כללי, התלמידים לא יצליחו להתקדם בחיים. הרבי הסביר לי, כי מאחר שעד עתה הארגונים האחרים הדגישו את ערכם של לימודי החול, נדרשה חב"ד לנהוג בדרך הפוכה - להעניק לילדים היהודים הללו תחושת ערך דווקא ביחס ללימודי קודש. אני נזכר בדיון הזה, מאחר שקיוותי מאוד לשכנע את הרבי לשנות את דעתו, אך התברר שאין לכך כל סיכוי.

בנסיעתי השנייה אל הרבי, הבאתי עמי את אשתי. הדבר הראשון שהרבי עשה היה לבקש מאתנו לשבת. התיישבנו והתחלנו לשוחח. חשבתי שיהיה זה ביקור קצר - ניכנס, נבקש ברכה ונצא. אך לא היה נראה שהרבי ממנה, והוא

אף שהשתדלנו כמיטב יכולתנו לאמת כל פרט, תוכנם של הסיפורים משקף את דברי הרבי כפי שאלו הובנו בשעתו על ידי השומעים והשתמרו בזיכרונם.

MY ENCOUNTER
with the
REBBE

ההקדשות שלכם
מאפשרות את המשך הפצת הגיליון השבועי.

לפרטים נוספים
ולהרשמה לקבלת הגיליון השבועי בדוא"ל
כתבו לנו: sipursheli@jemedi.org

בסיוע חברי

THE
JEM FOUNDATION

ואתה תצוה... להעלות נר תמיד